

'Bestikset'

Bestevenner/Rafiki

Norja 2009

Ohjaus/Director: Christian Lo

Käsikirjoitus/Script: Morten Hovland

Kuvaus/DoP: Bjørn Ståle Bratberg

Leikkaus/Editor: Arild Tryggestad

Näyttelijät/Cast: Ane Dahl Torp, Anders Baasmo Christiansen, Jon Øigarden, Andrea Bræin Hovig, Jonathan Espolin Johnson, Terese Mungai, Tom Larsen, Regine Stokkevåg Eide, Ado Johanna Girirpio, Live Marie Runde

Tuottaja: Trine Aadalen Lo

Tuotantoyhtiö: Filmbin

79 min

Ikäraja: 7

Genre: Nuorten draama

Synopsis:

Julie, Mette ja Naisha ovat parhaat kaverukset. Se, että Naisha ja hänen äitinsä ovat turvapaikanhakijoita ja asuvat vastaanottokeskuksessa muodostuu ongelmaksi vasta, kun Naisha yhtäkkiä katoaa. Naishan jättämän salaisen vihjeen perusteella Julie ja Mette päättävät löytää ystävänsä. Ongelmana on, että tyttöjen pitäisi löytää omine nokkineen Osloon kauas kotoa, salaa. Ja joulukin on lähestymässä. 'Bestikset' on elokuva ystävyystä, rohkeudesta ja toimimisesta niiden asioiden hyväksi, joihin uskoo.

Oppimateriaalin teemoja: maahanmuutto, turvapaikanhakijat, erilaisuus, ystävyys, kansalaisaktiivisuus

Oppimateriaalin tehtävät on suunnattu 3.-8. -luokkalaisille. Opettajat voivat valikoida oman luokkansa ikäryhmälle sopivimmat kysymykset ja muokata oppimateriaalia omalle luokalleen sopivaksi.

1. Tutustukaa alla oleviin teksteihin ja tilastoihin maahanmuuttajista sekä turvapaikanhakijoista.

Keskustelkaa sen jälkeen siitä, millaisia erilaisia maahanmuuttajaryhmiä on ja minkälaisissa tilanteissa ihmiset saattavat päätyä turvapaikanhakijoiksi.

a) Maahanmuutto

Suomeen tuloon ja maassa oleskeluun voidaan tarvita erilaisia lupia sen mukaan, minkä maan kansalaisesta on kyse ja mikä on maahan tulon tarkoitus.

Pohjoismaat muodostavat alueen, jossa saa vapaasti mennä toiseen maahan töihin. Pohjoismaiden kansalaisten on kuitenkin käytävä rekisteröitymässä maistraatissa, jos oleskelu ylittää 6 kuukautta. EU-maan kansalaiset saavat vapaasti tulla Suomeen työskentelemään, opiskelemaan tai muustakin syystä, jos heillä on riittävät varat maassa oleskeluun. Yli kolme kuukautta kestävä oleskelu on rekisteröitävä paikallispoliisissa.

Ihminen, jolla on suomalaiset sukujuuret tai muuten läheinen yhteys Suomeen, voi sillä perusteella saada oleskeluluvan ja palata Suomeen. Suomen kansalainen, joka on pitkään asunut ulkomailla, voi vapaasti palata maahan. Muista maista töihin tai opiskelemaan tulevat tarvitsevat erillisen luvan.

Suomi antaa kansainvälistä suojelua turvapaikkaa hakeville. Jokaisen turvapaikanhakijan hakemus käsitellään yksilöllisesti. Maahanmuuttovirasto ratkaisee yksittäiset oleskelulupa-asiat ja turvapaikkahakemukset. Se myös päättää Suomen kansalaisuuden myöntämisestä, ulkomaalaisen käännyttämisestä tai tämän karkottamisesta.

(Lähde: suomi.fi)

b) Turvapaikkamenettely Suomessa

Turvapaikkahakemus

Suomessa turvapaikkahakemus jätetään poliisille tai rajaviranomaisille, minkä jälkeen hakija majoitetaan turvapaikanhakijoille tarkoitettuun vastaanottokeskukseen, joita on eri puolilla Suomea.

Säilöönotto

Jos hakijan henkilöllisyys tai matkareitti Suomeen ovat epäselviä, hänet saatetaan ottaa säilöön. Pakolaisuuteen kuitenkin usein kuuluu se, ettei pakotilanteessa voi saada mukaansa henkilöllisyyspapereita. Usein pako tapahtuu salakuljettajan avulla ja väärän passin turvin tai kokonaan ilman passia.

Turvapaikkapuhuttelu

Poliisi tai rajavartija selvittää turvapaikanhakijan henkilöllisyyttä ja matkareittiä muun muassa lähettämällä sormenjälkivertailupyynnöjä muihin Euroopan maihin. EU-maat ovat ns. Dublin-asetuksessa sopineet siitä, mikä maa on velvollinen tutkimaan turvapaikkahakemuksen, jos hakija on ollut useassa EU-maassa (tai esimerkiksi Norjassa). Jos selviää, että henkilö on hakenut turvapaikkaa esimerkiksi Ruotsista ennen Suomeen tuloaan, hänet yleensä lähetetään Ruotsiin turvapaikanhakuprosessiin.

Varsinaisen turvapaikkapuhuttelun vainon perusteiden osalta tekee Maahanmuuttovirasto. Päätös turvapaikka-asiassa tehdään turvapaikkapuhuttelupöytäkirjan perusteella. Siksi onkin tärkeää, että

turvapaikanhakijan kertomus tulee oikein ja täydellisesti kirjatuksi puhuttelupöytäkirjaan.

Päätös

Puhuttelun jälkeen Maahanmuuttovirasto tekee asiassa päätöksen.

Jos päätös on myönteinen, hakija saa yleensä joko pakolaisstatuksen tai oleskeluluvan toissijaisen tai humanitaarisen suojelun perusteella. Oleskelulupa voidaan myöntää myös yksilöllisistä inhimillisistä syistä. Tämän jälkeen hänelle etsitään kuntapaikka ja kotoutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan alkaa.

Kielteinen päätös voidaan tehdä joko nopeutetussa tai normaalissa menettelyssä tai hakemus voidaan jättää tutkimatta. Päätöksen laatu vaikuttaa mm. siihen, miten henkilön maastapoistaminen voi tapahtua.

Perheenyhdistäminen

Pakolaisella ja henkilöllä, joka on saanut oleskeluluvan toissijaisen tai humanitaarisen suojelun perusteella, on oikeus saada Suomeen perheensä. Perheeseen katsotaan kuuluvaksi avio/avopuoliso ja alaikäiset naimattomat lapset.

(Lähde: www.pakolaisneuvonta.fi)

c) **Pakolaisasema**

Pakolaisaseman saa:

- ulkomaalainen, joka on saanut turvapaikan Suomessa
- pakolaisuuden perusteella oleskeluluvan saanut ulkomaalainen, joka on otettu pakolaiskiintiössä Suomeen
- edellä mainitun ulkomaalaisen perheenjäsen, joka on saanut perhesiteen perusteella oleskeluluvan ja joka on katsottava pakolaiseksi.

(Lähde: Maahanmuuttovirasto, migri.fi)

d) **Turvapaikanhakijat 2009**

Vuonna 2009 Suomeen saapui yhteensä 5988 turvapaikanhakijaa. Suurimmat ryhmät kansalaisuuksittain:

1. Irak 1195
2. Somalia 1180
3. Bulgaria 739
4. Venäjä 602
5. Afganistan 461
6. Kosovo 284
7. Iran 162
8. Turkki 140
9. Nigeria 131
10. Sri Lanka 102

(Lähde: www.pakolaisneuvonta.fi)

2. Ottakaa esimerkiksi Internetin avulla selvää, miksi juuri yllämainituista maista saapuu turvapaikanhakijoita Suomeen.
3. Minkälaisia omakohtaisia kokemuksia teillä on maahanmuutosta ja pakolaisuudesta?
4. Keskustelkaa tai kirjoittakaa lyhyt kuvitelma siitä, millaista on olla pakolainen vieraassa maassa ja kulttuurissa. Minkälaisia ongelmia pakolainen saattaa kohdata arkipäivässä?
5. Julie ja Mette päättävät lähteä vanhemmiltaan salaa Osloon etsimään Naishaa. Mitä mieltä olette tyttöjen päätöksestä? Oliko tyttöjen toiminta rohkeaa? Miten muuten tytöt olisivat voineet toimia?
6. Miksi Julie ja Mette salaavat etsintäretken vanhemmiltaan? Milloin itse olet toiminut vanhemmiltasi salaa?
7. Julie ja Mette turvautuvat suoraan toimintaan ystävänsä puolesta ja oikeaksi katsomansa asian hyväksi. Minkälaisten asioiden puolesta itse olet toiminut tai haluaisit toimia? Keksikää keinoja, miten kukin voi itse vaikuttaa yhteiskunnassa tapahtuviin asioihin.
8. Luova kirjoitustehtävä: Asetu jonkin elokuvan hahmon asemaan ja kirjoita päiväkirjamerkintä valitsemasi henkilön näkökulmasta.